

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 29-1912)

Originalt emne

Foreninger

Foreninger/Lægeforeninger

Uddrag fra byrådsmødet den 11. april 1912 - side 3

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 29-1912)

Fra Budgetudvalget forelaa følgende Indstilling af 9. d. M. angaaende Fornyelse af Overenskomsten med Lægeforeningen for Aarhus og Omegn om Kommunelægeforholdene:

"Efter Forhandlingerne i Byraadets Møde den 29. Februar angaaende Overenskomsten med Lægeforeningen for Aarhus og Omegn om Kommunelægeforholdene her i Byen har Budgetudvalget udbedt sig en Udtalelse fra Fattigudvalget og har modtaget hosfølgende Skrivelse af 13. f. M. med dertil hørende Bilag. I Henhold til de deri indeholdte Oplysninger, hvoraf fremgaar, at Udgifterne her i Byen til Lægetilsynet med de under Fattig- og Alderdomsunderstøttelsesvæsenet forsørgede Personer er uforholdsmæssig store i Sammenligning med de tilsvarende Udgifter i andre større Byer her i Landet, tillader Udvalget sig at indstille, at man for Tiden indskrænker sig til at forny den hidtil gældende Overenskomst for 1 Aar og uden Ændringer, altsaa saaledes at de af Lægeforeningen ønskede, af Budgetudvalget i dets Skrivelse af 28. Februar tiltraadte Ændringer (1-3) bortfalde. Samtidig med, at dette meddeles Lægeforeningen, bør Byraadet da formentlig gennem Foreningen anmode de paagældende Læger om under Udførelsen af deres Virksomhed som Kommunelæger at bestræbe sig for, at Kommunens Udgifter paa denne Konto nedbringes, dels derved, at Lægehjælp for Kommunens Regning kun ydes virkelig

Trængende, dels derved, at Rekvisitionerne angaaende Medicin holdes indenfor rimelige Grænser, og at gratis Mælk ligeledes kun ydes virkelig Trængende. Det foreslaas derhos - under Henvisning til de forommeldte Oplysninger om Kommunens uforholdsmæssig store og stadig stigende Udgifter til Kommunallægevæsenet - tilkendegivet Lægeforeningen, at hvis disse Udgifter ikke nedbringes, vil Byraadet, - uagtet man anser den nuværende Ordning for den mest tidssvarende - dog se sig nødsaget til ved Aarets Udgang at tage under Overvejelse, om man vedblivende tør fastholde denne Ordning eller bør vende tilbage til den tidligere Ordning: et begrænset Antal Kommunelæger med fast Løn".

Fattigudvalgets Skrivelse var saalydende:

"I Anledning af vedlagte Sag angaaende Lægeordningen skal Udvalget oplyse: Siden den nuværende Ordning med Valg af Læge blandt de Læger, der ville behandle fattig- og alderdomsunderstøttede, fandt Sted 1. April 1906, har Udgiften, bortset fra de særlig antagne Læger ved Fattiggaarden + Optagelseshjemmet og Alderdomshjemmet, hvilke Læger lønnes med henholdsvis 2000 Kr. og indtil 2500 Kr. aarlig, til de nævnte Læger (altsaa uden Special-Lægebehandling) været:

1906-07 1907-08 1908-09 1909-10 1910-11

Fattv. 3015 Kr. 3734 Kr. 7901 Kr 8677 Kr. 11102 Kr.

Aldrd. 1919 "2193" 4648 " 5225 "5605 "

4934 Kr. 5927 Kr. 12549 Kr. 13902 Kr. 16707 Kr.

Antallet af henviste Patienter (Hovedpersoner) vedrørende Fattigvæsenet har i samme Tidsrum været:

1906-07 1907-08 1908-09 1909-10 1910-11

Læge + Medicin 459477480458518

Alene Lægehjælp 190243412536708

Antallet af Henvisninger til "alene Lægehjælp" har i indeværende Aar for de forløbne 11 Maaneder været 690, og Antallet vil saaledes atter overgaa forrige Aar.

I denne Forbindelse vil man forøvrigt oplyse, at Lægerne have Bemyndigelse til i Sygdomstilfælde til de fattigunderstøttede (ikke til de Trængende, der ere tilstaaede "alene Lægehjælp") al. ordineresød Mælk 14 Dage ad Gangen. Denne Bemyndigelse har

medført, at der er ordineret Mælk saaledes:

1906-071907-081908-091909-101910-11

Potter Potter Potter Potter Potter

3357241567485025720968220

I de forløbne 11 Maaneder af indeværende Aar er der ordineret 74161 Potter, altsaa en vedblivende større Stigning er vedblivende tilstede. Hvad Grunden hertil er, skal Udvalget ikke udtale sig om.

Fattigvæsenets og Alderdomsvæsenets Lægeudgift i 1910-11 har saaledes, bortset fra Special-Lægebehandling, været:

Læge til Fattiggaarden og "De gamles Hjem"..... 4500 Kr.

Formeldte Lægehjælp til de i Byen boende, henholdsvis 11102 Kr. og 5605 Kr..... 16707 "

21207 Kr.

Sammenlignes denne Udgift med den tilsvarende Udgift:

I Odense - jfr. vedlagte Skrivelse af 8. ds. - er Udgiften dersteds 2250 Kr.

og saa er vedkommende Læge i Odense endda tillige Læge ved Kommunens Børnehjem.

I Frederiksberg - jfr. vedlagte Skrivelse med Bilag af 8. ds. er Udgiften til de i Hjemmet boende 5690 Kr.

I Aalborg - jfr. Skrivelse af 9. ds. : vil Lægeudgiften, naar Maksimumslønnen for Kommunalægerne opføres, blive (incl. Fattiggaard og Alderdomshjem)..... 3620 Kr.

I Randers - jfr. Skrivelse af 9. ds. synes den tilsvarende Udgift (altsaa incl. Fattiggaard og Alderdomshjem) højst at være 1300 Kr.

I Horsens - jfr. Skrivelser af 9. ds. og 8 ds. synes der ikke for Fattigvæsenets Vedkommende at være nogen videre Udgift, da Distriktslægen besørger denne Praksis; for de alderdomsunderstøttedes Vedkommende er der frit Lægevalg, men Honoraret for enkelte Personer er der

4 Kr. aarlig, her 8 Kr. Der synes efter Svarskrivelsen ikke at være Spørgsmaal om ekstra

Betaling i visse Tilfælde for de alderdomsunderstøttede.

Sammenligningen mellem nogle Byer med Hensyn til Antallet af Trængende, der i 1910-11 har været tilstaaet "alene Lægehjælp", ser saaledes ud:

Aarhus Odense Aalborg Randers 708221194

Naar Antallet i Aarhus er saa stort, skyldes dette utvivlsomt, at Lægerne i høj Grad henvise de trængende til at søge Lægehjælp gennem Fattigvæsenet, og dette Forhold maa jo siges at staa i Forbindelse med Ordningen: Det fri Lægevalg.

At Medicinforbrug m. v. ogsaa bliver større, naar der er mange Læger, end naar der er fastansatte Læger, siger sig selv, - ligesom at Arbejdet, særlig paa Fattigvæsenets Kontor, i høj Grad er bleven forøget ved den nuværende Ordning.

Herefter maa det formentlig siges, at Lægeordningen, som den nu er, er dyr for Kommunen, og at selve Udgiften til Læge er betydelig højere her end den er i andre Kommuner. Det synes derfor, at der er en Del, der taler for, at Udgifterne ved den ny Ordning ikke blive forøgede ved yderligere Krav fra Lægernes Side. Hvad særlig de Punkter, der nu ere foreslaaet forhøjede, angaar, skal Udvalget alene til Punkt 2 bemærke, at det synes at kunne faa en betydelig Rækkevidde og medføre en uberegnelig betydelig Udgift.

Endnu vil man oplyse, at Udgiften til Læge-Specialbehandling (Klinikophold ikke medregnet) ved Fattigvæsenet her har været:

1906-07 1907-08 1908-09 1909-10 1910-11

1965 Kr. 2227 Kr. 3157 Kr. 3497 Kr. 4379 Kr. I 1910-11 var Udgiften:

i Odense..... 138 Kr.

i Aalborg..... 645"

i Randers.....0""

Formanden forelagde Indstillingen og frem hævdede den store Forskel paa Lægeudgifterne her og i de andre i Fattigudvalgets Skrivelse anførte Byer. Skulde Indstillingen blive vedtaget, vilde Lægeforeningen antagelig gaa ind paa Ordningen for et Aar. Forhaabentlig vilde den i Indstillingens Slutning omhandlede Anmodning til Lægerne have nogen Indflydelse, og man vilde saa til næste Aar kunne se, hvorledes man skulde stille sig overfor det hele Spørgsmaal. At vende tilbage til den gamle Ordning med et begrænset Antal

fastlønnede Læger vilde sikkert blive meget billigere, men vilde paa den anden Side ogsaa betegne et beklageligt Tilbageskridt.

Harald Jensen kunde ganske slutte sig til Formandens Beklagelse over, om man skulde blive nødsaget til at vende tilbage til den gamle Ordning, idet den nuværende var langt mere tilfredsstillende for Smaafolk; men paa den anden Side var det rigtigt, at man var kommet meget for højt op med Udgiften. Det var beklageligt, om Lægerne skulde misbruge Ordningen, men Fattigudvalget var i hvert Fald klar over, især for en Læges Vedkommende, at Lægerne forstod at skrive Regninger, Han kunde ganske slutte sig til Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

Indstilling fra Budgetudvalget om at afbryde Forsyningen af Gas og Elektricitet for de skattepligtiges Vedkommende, som ikke betaler deres Skat, uagtet de godt kan.

Formanden mindede om, at Spørgsmaalet om, hvad der kunde gøres overfor de skattepligtige, som ikke vilde betale deres Skat, uagtet de godt kunde, tidligere om end mere forbigaende var blevet drøftet. Som Middel til at tvinge disse Folk havde man fremhævet dels Offentliggørelse af deres Navne og dels at afbryde Forsyningen af Gas og Elektricitet til dem. Budgetudvalget havde nu anmodet Kæmneren og Fuldmægtig West, der i Regelen fungerede som Kongens Foged, om at gennemgaa Restancelisten for 1910 - 11 for at se, hvor stort et Beløb det drejede sig om, hvis de paagældende kunde tvinges til at betale, og efter de Herres Mening faldt ca. 8000 Kr. eller godt 85 % af Restancelistens 22000 Kr. paa Folk, der godt kunde betale, hvis de vilde. Taleren havde ventet, at der skulde kunne faas endnu mere ind, men Kæmnerens og Fuldmægtig Wests Opgivelse beroede jo ogsaa paa et Skøn. Skønt der altid maatte være nogen Betænkelighed ved at gaa til et saadant Skridt som at afbryde Forsyningen af Gas og Elektricitet, mente Udvalget det dog værd at gøre et Forsøg, hvorved der i hvert Fald kunde jages en Skræk i Livet paa vedkommende skattepligtige, saaledes at Forholdet Fremtidig kunde blive noget bedre.

Møller fandt det rigtigt at gøre noget overfor disse Folk, men var ikke ganske sikker paa, at den foreslaaede Vej var den bedste. At afbryde Forsyningen af Elektricitet vilde næppe faa større Betydning i ret mange Tilfælde, og Afbrydelse af Gasforsyningen vilde let føre til, at vedkommende gik over til at bruge Komfurer, saaledes at Tabet i Virkeligheden blev endnu større for Kommunen. Derimod vilde det sikkert være bedre at overgive Fordringerne til en 2-3 Sagførere til Inkassation paa den Betingelse, at hvor der intet blev inddrevet, fik

Sagføreren intet Salær. Desuden skulde Belysningsvæsenets Regulativ brydes, hvis man vilde standse Forsyningen af Gas og Elektricitet til dem, der ikke vilde betale deres Skat. Dette var dog nok lovligt, naar Byraadet vedtog det.

Formanden mente at vide, at den af Hr. Møller foreslaaede Fremgangsmaade tidligere var blevet forsøgt uden godt Resultat. Taleren troede heller ikke, den vilde hjælpe, idet han ikke indsaa, hvorledes en Sagfører skulde kunne opnaa mere end Fogeden, naar denne udførte Fogedforretningerne samvittighedsfuldt, hvad sikkert fuldt ud var Tilfældet.

Simonsen kunde ikke tænke sig, at en Sagfører kunde udrette noget, hvor Kongens Foged havde maattet gaa med uforrettet Sag. Taleren var Tilhænger af at tage saa haardt fat som muligt paa disse skattepligtige og mente, at det bedste Middel var at offentliggøre hele Listen over dem, der godt kunde betale deres Skat, men ikke vilde. I en anden By var en saadan Offentliggørelse forsøgt af et Blad paa dettes eget Initiativ, uden at det havde medført Ulemper for andre end vedkommende skattepligtige. Her vilde det vist være haabløst at vente, at Bladene selv skulde paatage sig Sagen, men hvis Byraadet overlod Bladene Listen til Offentliggørelse og alttog Ansvar et derfor, skulde Taleren ikke betænke sig paa at tage sin Del af Ansaret. Blot det at Sagen blev behandlet for aabne Døre, saaledes at Navnene mulig kunde blive læst op, vilde sikkert øve en betydelig Virkning. Budgetudvalget havde imidlertid ikke kunnet enes om Offentliggørelse, men var nøjedes med det foreliggende Forslag, som Taleren meget kunde anbefale. De vedkommende Folk stod i uafviklet Gældsforhold til Kommunen, saa det kunde ikke forlanges, at denne vedblivende skulde levere Gas og Elektricitet til dem.

Jacobsen fandt det rigtigt at gøre et Forsøg paa at ramme disse Folk. Det var urimeligt, at disse skulde gaa for at være pæne Mennesker og saa samtidig have Lov til at unddrage sig deres Skattepligt. At de skulde gaa over til at bruge Komfurer og Petroleum, var der næppe større Fare for, da de fleste slet ikke kunde undvære Gas. Paa Listen fandtes flere Beværtere, og de kunde i hvert Fald ikke.

Møller mente ikke, man skulde kaste Vrag paa hans Forslag, før det var prøvet. En kendt Overretssagfører havde i hvert Fald forsikret Taleren, at han var vis paa at kunne faa et endog ret stort Beløb ind paa den Maade.

Mikael Johansen troede ikke, at den af Hr. Møller anviste Vej var fremkommelig, og var heller ikke sikker paa, at det kunde nytte at afbryde Forsyningen af Gas og Elektricitet. Det rigtigste vilde derimod være saa hurtigt som muligt at anmode Købstadforeningen om at

henstille til Landstingets Udvalg for Forslaget om den ny kommunale Skattelov at indsætte en Bestemmelse i Loven om, at gifte Koner kunde sættes i Skat eller gøres ansvarlige for Mandens Skat. Det var en stor Skandale, at der kunde findes Restauratører og Restaurationsbestyrere paa Restancelisten, og man burde henstille til Politiet at tage alvorligt fat paa de Folk. Maaske kunde man ogsaa anmode Ligningskommissionen om saa vidt som muligt at passe paa ikke at sætte Folk i Skat, der intet ejede.

Mousten havde ladet sig fortælle, at Skattelovsforslaget indeholdt en Bestemmelse om, at Hustruen kunde udpantes for Mandens Skat. Budgetudvalget havde vist vieret enigt om, at Sagen skulde have været behandlet for aabne Døre, hvad Taleren ansaa for det probatest. Det vilde sikkert være heldigt at lukke for Gas- og Elektricitetsforsyningen til de paagældende Folk, da i hvert Fald Gas ikke kunde undværes ret mange Steder. Derved vilde man ej heller bryde Belysningsvæsenets Regulativ. Et andet Forhold, der ikke før var blevet fremhævet i denne Sag, var, at en Del rent pro forma havde deres Møbler paa Lejekontrakt, saaledes at der ikke kunde gøres Udlæg i dem.

Formanden bemærkede, at han i Budgetudvalget kun havde lovet at overveje, hvorvidt Sagen skulde behandles i et offentligt Møde. Hans Overvejelse havde imidlertid ført til, at Sagen denne Gang kom for i et lukket Møde. Dog skulde han ikke have saa meget imod, at man næste Gang behandlede Sagen i et offentligt Møde.

Jakob Jensen havde i den senere Tid været ked af de lange Dagsordener for lukkede Døre, men forstod dog godt, at Formanden denne Gang havde ansat den foreliggende Sag til Behandling i et lukket Møde. Taleren henvendte sig til Hr. Mikael Johansens Forslag om at gaa til Regering og Rigsdag med Henstilling om, at Hustruer med Ægtepagt kunde sættes i Skat. Næste Gang kunde Sagen maaske behandles for aabne Døre. Alene det, at Borgerne saa, at Byraadet gik til et saa aggressivt Skridt, vilde sikkert aabne Øjnene paa adskillige af disse Folk. Taleren syntes godt om Hr. Møllers Forslag, men skulde, da det ikke syntes at finde Tilslutning, ikke udtale sig videre derom. Det foreliggende Forslag var ogsaa ret probat, men man burde dog vist give de paagældende Folk en vis Frist, inden man afbrød Forsyningen af Gas og Elektricitet til dem, og Taleren skulde derfor henvende sig til Kasseudvalget først at skrive til dem, at saafremt de ikke inden en bestemt Dag betalte deres Gæld til Kommunen, vilde Udvalget anmode Belysningsvæsenet om at lukke for Gas og Elektricitetstilførselen til dem.

Samuelson havde intet imod at følge Forslaget. Den foreliggende Restanceliste var for

1910-11, saa der var nu gaaet et Aar siden Udløbet af det paagældende Skatteaar, men der maatte vel kunne sættes en kortere Frist for Restancen f. Eks. 7½ Aar. Hr. Møllers Forslag var vist ikke saa galt, da det nok kunde befrygtes, at Fogeden let vilde komme til at gaa vel forretningsmæssigt frem. Taleren kunde ganske slutte sig til Hr. Jakob Jensens Forslag om at give de paagældende en vis Frist, inden man lukkede af for Gassen eller Elektriciteten, og han kunde godt ønske Sagen behandlet for aabne Døre, saaledes at Pressen fik Adgang til Restancelisten.

Formanden bemærkede, at Budgetudvalget maatte overveje Fremgangsmaaden, inden man gik videre. Taleren havde intet imod at gøre et Forsøg med at lade en Sagfører prøve paa at inddrive nogle af Beløbene. Den ene Form udelukkede jo ikke den anden. At lukke for Gas- og Elektricitetstilførselen virkede hurtigst, hvis det overhovedet virkede, men hvis ikke kunde man prøve med en Sagfører.

Harald Jensen syntes, man burde forsøge begge Veje. At gaa til Regering og Rigsdag med det af Hr. Mikael Johansen fremsatte Ønske om Hustruens Ansvarlighed for Mandens Skat behøvedes ikke, da Taleren sad i Landstingets Udvalg for Statsskatteloven, hvorefter jo den kommunale Beskatning til Dels rettede sig, og gerne der skulde henlede Opmærksomheden paa Forholdet.

Jul. Andersen kunde give Hr. Jakob Jensens Forslag om at indrømme de paagældende en Frist sin Tilslutning. Det var urimeligt, at Kommunen skulde gaa tabt af de ret store Beløb paa Grund af manglende Villie hos disse skattepligtige, saa noget burde der gøres. At lukke for Gas og Elektricitet virkede sikkert bedst og hurtigst, da disse to Artikler praktisk talt ikke kunde undværes. I mange Ejendomme fandtes ikke engang Komfur. Taleren troede ikke, man fik noget ud af at overgive Fordringerne til Sagfører. Da det beroede paa et rent Skøn, hvem der kunde betale og hvem ikke, burde alle have Paamindelse.

Mikael Johansen takkede Hr. Harald Jensen, fordi han vilde tage Sagen om Hustruers Skat op i Landstingsudvalget, men vilde dog foreslaa, at man allerede næste Dag anmodede Købstadforeningens Bestyrelse om at tage Sagen op. Denne Anmodning burde desuden bilægges med Oplysning om en Del af de værste Tilfælde, hvor man ved Hjælp af Ægtepagt unddrog sig Skattepligten. Taleren henstillede atter at anmode Politimesteren om at gøre alt, hvad der kunde gøres, mod de paa Restancelisten opførte Beværtere. Han havde intet imod, at man prøvede paa at antage en Sagfører og forsøgte at lukke for Gas og Elektricitet, ligesom han heller intet havde imod at behandle Sagen for aabne Døre. Alle

Midler burde forsøges.

Jakob Jensen kunde tænke sig, at man helt kunde undgaa at foretage Fogedforretning og i Stedet straks lukke af for Tilførsel af Gas og Elektricitet, naar Skatten ikke indgik. Han var enig med Hr. Jul. Andersen i, at alle Restanter burde behandles ens.

J. C Petersen mente, at der burde foretages noget meget alvorligt. Det var for megen Stads at gøre af disse Folk at skrive til dem, et Avertissement i Bladene om, at hvis Skatten ikke blev betalt, vilde der blive lukket for Gas og Elektricitet, maatte være tilstrækkelig. Alle burde have ens Behandling.

Christensen fraraadede at give alle Restanter ens Behandling, da Arbejdsløshed og Sygdom jo dog kunde forhindre nogle fra at betale. Ved at lukke for Gas og Elektricitet, kunde man ikke ramme ugifte Folk; overfor saadanne kunde man derimod anvende Sagfører.

Samuelson syntes dog, der burde tages Hensyn til, om de skattepligtige i Virkeligheden intet ejede, idet det jo dog skete, at Folk, der ingen Skatteevne havde, blev sat i Skat.

Jacobsen var overbevist om, at kun ganske enkelte af de paa Restancelisten opførte ikke kunde betale deres Skat.

Formanden skulde gerne tale med Politimesteren om de opførte Beværtere. Det var vel nærmest Restaurationsbestyrere, der tænktes paa.

Indstillingen vedtoges. Det vedtoges derhos at anmode Købstadforeningens Bestyrelse om at henlede det paagældende Landstingsudvalgs Opmærksomhed paa Ønskeligheden af, at der i eventuel Skattelov tages Bestemmelse om, at gifte Koner, der har Ægtepagt, kunne sættes i Skat, eventuelt gøres ansvarlig for Mandens Skat.